

AD 85/26

LIMITE

CONF-ME 36

TILTRÆDELSESDOKUMENT

Vedr.: DEN EUROPÆISKE UNIONS FÆLLES HOLDNING
– Kapitel 19: Social- og arbejdsmarkedspolitik samt beskæftigelse

DEN EUROPÆISKE UNIONS FÆLLES HOLDNING

Forhandlingskapitel 19: Social- og arbejdsmarkedspolitik samt beskæftigelse

Den Europæiske Unions holdning bygger på dens generelle holdning i forbindelse med tiltrædelseskonferencen med Montenegro (AD 23/12 CONF-ME 2) og er underlagt de forhandlingsprincipper, der er tiltrådt af konferencen, navnlig:

- kan et synspunkt, som en af parterne giver udtryk for vedrørende et kapitel i forhandlingerne, på ingen måde foregribe den holdning, der vil blive anlagt vedrørende andre kapitler
- kan aftaler – selv delaftaler – der er indgået under forhandlinger om kapitler, der skal drøftes ét for ét, ikke betragtes som endelige, før der er opnået en samlet aftale.
- Holdningen er endvidere underlagt kravene i punkt 24, 28, 41 og 44 i forhandlingsrammen.

EU tilskynder Montenegro til at fortsætte tilpasningen til gældende EU-ret og den konkrete gennemførelse og håndhævelse heraf og til allerede inden tiltrædelsen generelt at udvikle politikker og instrumenter, der ligger så tæt som muligt på EU's.

EU noterer sig, at Montenegro i sin forhandlingsholdning AD 7/16 CONF ME 4 og addendum AD 60/26 CONF-ME 24 hertil accepterer gældende EU-ret under kapitel 19 pr. 29. juli 2026, og at Montenegro vil være i stand til at gennemføre den på tidspunktet for tiltrædelsen af Den Europæiske Union.

Arbejdsret

EU noterer sig, at ændringerne af den montenegrinske arbejdsmarkedslovgivning i 2019 og 2026 har nået et højt niveau af tilpasning til gældende EU-ret.

Montenegro har tilpasset sin lovgivning til gældende EU-ret, navnlig med hensyn til beskyttelse af unge på arbejdspladsen, tidsbegrænset ansættelse, deltidsarbejde, kollektive afskedigelser, beskyttelse af arbejdstagerne i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens, vikararbejde, overførsel af virksomheder, information og høring af arbejdstagerne, arbejdstid og gennemsigtige og forudsigelige arbejdsvilkår. Desuden har Montenegro ratificeret ILO's grundlæggende konventioner om grundlæggende arbejdstagerrettigheder.

EU opfordrer Montenegro til at sikre vedtagelsen af yderligere lovgivningsmæssige retsakter med henblik på tilpasning til den resterende del af gældende EU-ret på arbejdsretsområdet vedrørende arbejdsvilkår for platformsarbejde, europæiske samarbejdsudvalg, medarbejderindflydelse i europæiske virksomheder og europæiske andelsselskaber og arbejdstid inden for transport ad indre vandveje senest på tiltrædelsesdatoen. Desuden opfordrer EU Montenegro til at tilpasse sig direktiv 96/71/EF som ændret ved direktiv (EU) 2018/957 og direktiv 2014/67/EU om udstationering af arbejdstagere som led i udveksling af tjenesteydelser i fjerde kvartal 2026 som planlagt. EU understreger vigtigheden af at sikre, at anvendelsen af arbejdsretten ledsages af effektiv kontrol, oplysning samt effektive og tilgængelige retsmidler for arbejdstagerne.

EU noterer sig Montenegros bestræbelser på at styrke arbejdstilsynets institutionelle, menneskelige og tekniske kapacitet, herunder vedtagelsen af handlingsplanen for styrkelse af arbejdstilsynets kapacitet (2025-2027). EU opfordrer til en yderligere styrkelse af den retshåndhævende kapacitet og forventer, at Montenegro ansætter yderligere arbejdsinspektører i overensstemmelse med handlingsplanen. EU noterer sig også Montenegros tilsagn om yderligere at øge den administrative kapacitet i ministeriet for arbejde, beskæftigelse og social dialog med henblik på at gennemføre og håndhæve gældende EU-ret inden for arbejdsretten, bl.a. gennem uddannelse i arbejdsmarkedsforhold, arbejdskraftmobilitet og Den Europæiske Arbejdsmarkedsmyndigheds (ELA's) operationelle ramme i overensstemmelse med handlingsplanen for styrkelse af den administrative kapacitet, effektiv håndhævelse af lovgivningen, social dialog og den fremtidige forvaltning af ESF-lignende foranstaltninger (Den Europæiske Socialfond) for perioden 2026-2028.

Sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen

EU noterer sig, at Montenegro har nået et højt niveau af tilpasning af relevant lovgivning til gældende EU-ret på området sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen. EU noterer sig, at loven om sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen er tilpasset til gældende EU-ret. EU noterer sig, at der er vedtaget flere regelsæt om sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen.

Montenegro har tilpasset sin lovgivning til Rådets direktiv 89/391/EØF om iværksættelse af foranstaltninger til forbedring af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet. Montenegro vil sikre håndhævelse heraf inden tiltrædelsesdatoen og dermed gennemføre de generelle principper om forebyggelse, arbejdsgivernes ansvar, vurdering af risici, oplæring, høring af arbejdstagerne og disses deltagelse samt forpligtelsen til at udpege arbejdstagere vedrørende beskyttelse og forebyggelse af erhvervsbetingede risici.

EU minder om, at en yderligere forøgelse af den retshåndhævende kapacitet er af særlig betydning inden for sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen. I den forbindelse noterer EU sig Montenegros bestræbelser på at styrke den administrative kapacitet, navnlig med hensyn til den planlagte forøgelse af antallet af arbejdsmiljøinspektører og sikring af deres mobilitet som skitseret i den vedtagne handlingsplan for styrkelse af arbejdsmiljøtilsynets kapacitet (2026-2028) inden tiltrædelsesdatoen. EU opfordrer til, at der gøres en yderligere indsats for at uddanne arbejdsmiljøinspektører inden tiltrædelsesdatoen. EU noterer sig, at Montenegro har vedtaget handlingsplanen for forbedring af arbejdsmiljøsystemet (2025-2028) for at forbedre koordineringen mellem de ansvarlige organer og afdelinger og sikre kontrol og effektiv håndhævelse af lovgivningen inden tiltrædelsesdatoen. EU noterer sig, at Montenegro vil indføre et dedikeret softwaresystem til indberetning af arbejdsskader, som vil forbedre datakvaliteten og give mulighed for en direkte sammenligning med indikatorer baseret på 100 000 ansatte.

Social dialog

EU anerkender, at Montenegro har etableret en retlig og institutionel ramme for den sociale dialog. Dialogen mellem regeringen og arbejdsmarkedets parter gennem det sociale råd er veludviklet. EU understreger vigtigheden af en inkluderende social dialog og minder om, at Montenegro er nødt til yderligere at forbedre både treparts- og topartsdialogen (kollektive overenskomstforhandlinger) og tage behørigt hensyn til kollektive overenskomstforhandlinger på sektorplan og lokalt plan. EU noterer sig, at Montenegro planlægger at vedtage en lov om repræsentativitet, som omdefinerer repræsentativitetskriterierne, senest i andet kvartal 2027. EU vil fortsat overvåge fremskridtene med hensyn til repræsentativitetskriterierne for arbejdsmarkedets parter og en afbalanceret udvikling af toparts- og trepartsdialogen inden tiltrædelsesdatoen.

EU minder om vigtigheden af en effektiv tværsektoriel og sektoriel social dialog for at kunne deltage fuldt ud i den sociale dialog på EU-plan ved tiltrædelsen. EU forventer, at Montenegro gør en yderligere indsats for at sikre et befordrende miljø for den sociale dialog i overensstemmelse med Rådets henstilling om den sociale dialog, herunder styrkelse af arbejdsmarkedets parter kapacitet. Desuden anmoder EU Montenegro om at forelægge en liste over foranstaltninger med oplysninger om gennemførelsen heraf i god tid inden tiltrædelsen.

EU noterer sig Montenegros bestræbelser på at styrke den administrative kapacitet på dette område og ser med tilfredshed på oprettelsen af et særligt direktorat for social dialog og kollektive overenskomstforhandlinger i ministeriet for arbejde, beskæftigelse og social dialog. EU minder Montenegro om, at der skal lægges særlig vægt på kapacitetsopbygning i arbejdsmarkedetsorganisationer på alle niveauer, hvilket gør det muligt at dække mikrovirksomheder og små virksomheder i processerne med social dialog og kollektive overenskomstforhandlinger og styrker kapaciteten til at føre forhandlinger og udarbejde de analyser, der er nødvendige for beslutningstagning af høj kvalitet på relevante politikområder som fastsat i handlingsplanen for styrkelse af den administrative kapacitet, effektiv håndhævelse af lovgivningen, social dialog og den fremtidige forvaltning af ESF-lignende foranstaltninger for perioden 2026-2028.

Beskæftigelsespolitik

EU noterer sig det stabile fald i arbejdsløsheden og opfordrer Montenegro til at øge sin indsats for at afhjælpe strukturelle svagheder på arbejdsmarkedet såsom regionale forskelle, langtidsledighed samt unges og kvinders lave deltagelse på arbejdsmarkedet.

EU noterer sig, at den nationale beskæftigelsesstrategi for 2021-2025 omfatter foranstaltninger til udvikling af aktive arbejdsmarkedspolitikker, forbedring af uddannelsessystemet samt forbedring af sårbare gruppers beskæftigelsesegnethed. EU opfordrer Montenegro til at vedtage den nye beskæftigelsesstrategi for 2026-2030, der er i overensstemmelse med de europæiske beskæftigelsespolitikker og Den Europæiske Socialfonds interventionslogik.

EU noterer sig, at Montenegro har foretaget en betydelig opskalering af aktive arbejdsmarkedspolitikker og vedtaget det første katalog over aktive arbejdsmarkedspolitiske foranstaltninger, der etablerer en fælles, gennemsigtig og standardiseret ramme for strategisk planlægning, gennemførelse og overvågning for at sætte ind over for langtidsledige og andre sårbare grupper. EU noterer sig den seneste stigning i udgifterne til aktive arbejdsmarkedspolitikker og understreger behovet for at sikre tilstrækkelige budgetmidler til gennemførelsen af det nye katalog over foranstaltninger.

EU noterer sig også den operationelle modernisering af arbejdsformidlingen, digitaliseringen af tjenester og forberedelserne til dens inddragelse i europæiske netværk og instrumenter såsom Det Europæiske Arbejdsformidlingsnet (Eures). EU noterer sig, at Montenegro planlægger at ansætte yderligere 13 medarbejdere i 2027 for at sikre tilstrækkelig administrativ kapacitet i netværket af lokale arbejdsformidlingskontorer. EU noterer sig, at Montenegro planlægger at indkøbe funktionelt udstyr og istandsætte kontorlokaler i udvalgte lokale arbejdsformidlingskontorer i overensstemmelse med handlingsplanen for styrkelse af den administrative kapacitet, effektiv håndhævelse af lovgivningen, social dialog og den fremtidige forvaltning af Den Europæiske Socialfond (2026-2028) for at være godt forberedt til at gennemføre den europæiske ramme for beskæftigelsespolitik. EU opfordrer Montenegro til fuldt ud at gennemføre disse foranstaltninger, navnlig dem, der vedrører moderniseringen af arbejdsformidlingen.

EU noterer sig vedtagelsen af strategien for udvikling af den sociale og solidariske økonomi 2025-2029, der bidrager til opfyldelsen af flere mål i det økonomiske reformprogram.

EU noterer sig, at afhjælpning af den manglende tilpasning af uddannelse til arbejdsmarkedets behov er udpeget som en prioritet i den nye beskæftigelsesstrategi, og at der er truffet lovgivningsmæssige og administrative foranstaltninger for at forbedre kvalifikationsniveauet i alle aldersgrupper. I betragtning af det generelt lave niveau for voksenuddannelse opfordrer EU Montenegro til at intensivere sin indsats med hensyn til arbejdsstyrkens kvalifikationer.

EU noterer sig, at der er blevet sat ind over for kvinders deltagelse på arbejdsmarkedet ved at etablere nye førskolefaciliteter og indføre aktive arbejdsmarkedspolitikker, der specifikt er rettet mod kvinder, samt ved at fjerne hindringer for social aktivering gennem ændringer af loven om social beskyttelse og beskyttelse af børn. EU understreger, at der er behov for en yderligere indsats for at mindske kønsbetingede forskelle i beskæftigelsesfrekvens, adgang til plejetjenester og karriereudvikling og for at sætte ind over for tidlig tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet og manglende incitamenter til at komme i arbejde.

EU ser med tilfredshed på investeringerne i børnepasningsfaciliteter for at gøre det muligt for kvinder at deltage på arbejdsmarkedet og forene arbejde med familiemæssige forpligtelser og opfordrer Montenegro til at intensivere denne indsats. EU tilskynder Montenegro til at sikre retfærdig territorial dækning og økonomisk overkommelige børnepasningstilbud som en forudsætning for kvinders vedvarende deltagelse på arbejdsmarkedet.

For så vidt angår sort arbejde noterer EU sig de forskellige foranstaltninger, der er truffet på dette område såsom årlige handlingsplaner, der omfatter foranstaltninger til fortsat og intensiveret inspektion i turistsæsonen og i ferier. EU tilskynder Montenegro til at fortsætte indsatsen mod sort arbejde som en samlet tilgang, der omfatter afskrækkelse og forebyggende foranstaltninger. Som nævnt ovenfor er det af særlig betydning at sikre et tilstrækkeligt antal tilsynsførende og deres uddannelse for effektivt at håndtere sort arbejde.

EU forventer, at Montenegro fortsætter bestræbelserne på at bekæmpe sort arbejde, navnlig med hensyn til effektiviteten af arbejdstilsyn, resultaterne af formaliseringen af ansættelsesforhold og beskyttelsen af udenlandske arbejdstagere og sæsonarbejdere i overensstemmelse med det nye program for håndtering af den uformelle økonomi for perioden 2027-2029 og dets resultatindikatorer. EU tilskynder Montenegro til at samarbejde med den europæiske platform til bekæmpelse af sort arbejde, der forvaltes af Den Europæiske Arbejdsmarkedsmyndighed.

EU noterer sig Montenegros indsats for at øge sin kapacitet til at gennemføre aktive arbejdsmarkedsforanstaltninger. EU opfordrer Montenegro til yderligere at styrke samarbejdet mellem lokale arbejdsformidlingskontorer og uddannelsesinstitutioner. EU understreger vigtigheden af at øge de aktive arbejdsmarkedspolitikkers opsøgende arbejde og dækning med ungdomsgarantien i overensstemmelse med rammen for EU's ungdomsgaranti. EU opfordrer Montenegro til at intensivere indsatsen for øget integration og deltagelse på arbejdsmarkedet, navnlig for sårbare grupper på arbejdsmarkedet og for de dårligt stillede grupper, med henblik på at opnå øget integration og deltagelse på arbejdsmarkedet som skitseret i handlingsplanen for styrkelse af den administrative kapacitet, effektiv håndhævelse af lovgivningen, social dialog og den fremtidige forvaltning af ESF-lignende foranstaltninger for perioden 2026-2028.

ESF-lignende foranstaltninger¹

EU understreger vigtigheden af, at Montenegro er parat til at gennemføre og forvalte EU's samhørighedspolitik, navnlig for ESF-lignende foranstaltninger, inden tiltrædelsesdatoen.

¹ Det skal bemærkes, at de nødvendige administrative strukturer for ESF ikke i sig selv henhører under kapitel 19 "Social- og arbejdsmarkedspolitik samt beskæftigelse". Denne kapacitet vil blive vurderet separat i forhold til de specifikke benchmarks i kapitel 22 "Regionalpolitik og samordning af strukturinstrumenterne".

EU understreger, at ESF-lignende foranstaltninger bør være rettet mod at støtte inkluderende adgang til beskæftigelse af høj kvalitet, færdigheder og livslang læring og samtidig bør fremme social inklusion, lige muligheder og adgang til væsentlige tjenester af høj kvalitet. EU noterer sig den operationelle struktur, der blev oprettet med henblik på gennemførelsen af det flerårige operationelle program for beskæftigelse og social- og arbejdsmarkedspolitik 2024-2027. EU noterer sig også regeringens beslutning fra februar 2026 om strukturerne for forvaltning af samhørighedsfondene. Sidstnævnte tildeler ministeriet for arbejde, beskæftigelse og social dialog alle forberedende aktiviteter i forbindelse med forvaltningsmyndighedens funktioner med henblik på Den Europæiske Fond for Økonomisk, Social og Territorial Samhørighed, Landbrug, Landdistrikter, Fiskeri, det Maritime Område, Velstand og Sikkerhed, som Kommissionen har foreslået, og som omfatter Den Europæiske Socialfond. EU opfordrer Montenegro til at fastlægge forvaltningsmyndighedens organisationsstruktur yderligere og intensivere kapacitetsopbygningen med henblik på gennemførelsen af fremtidige samhørighedsfonde.

EU minder også Montenegro om, at der ud over styrkelsen af den administrative kapacitet skal lægges behørig vægt på passende uddannelse på dette område for at sikre tilstrækkelig kapacitet til forvaltning af fremtidige samhørighedsfonde i overensstemmelse med handlingsplanen for styrkelse af den administrative kapacitet, effektiv håndhævelse af lovgivningen, social dialog og den fremtidige forvaltning af ESF-lignende foranstaltninger for perioden 2026-2028.

EU minder Montenegro om, at i lyset af gennemførelsen af partnerskabsprincippet er inddragelsen af arbejdsmarkedets parter og lokale myndigheder og styrkelsen af deres kapacitet et afgørende element i forbindelse med gennemførelse af fremtidige samhørighedsfonde.

Social inklusion

EU noterer sig den fortsatte gradvise overgang fra et ydelsescentreret til et tjenestecentreret og rettighedsbaseret socialt beskyttelsessystem med ændringerne af loven om social beskyttelse og beskyttelse af børn.

EU anerkender, at de manglende incitamenter for modtagere af materielle ydelser til at komme ud på arbejdsmarkedet udbedres med ændringerne af ovennævnte lov. Kombineret med sociale aktiveringsforanstaltninger, der gennemføres af de lokale arbejdsformidlingskontorer og centre for socialt arbejde, ydes der med disse ændringer indkomststøtte, samtidig med at der tilskyndes til deltagelse på arbejdsmarkedet. EU ser med tilfredshed på indførelsen af nye lokalsamfundsbase­rede sociale tjenester og en integreret tilgang til levering af tjenester og opfordrer Montenegro til at sikre, at denne tilgang anvendes senest på tiltrædelsesdatoen, og at der sikres et bæredygtigt nationalt budget til dette formål. EU tilskynder endvidere Montenegro til at sikre, at sådanne tjenester er tilgængelige for børn, ældre og personer med handicap, herunder i landdistrikter og fjerntliggende områder.

EU ser med tilfredshed på foranstaltninger til styrkelse af familieplejesystemet og oprettelsen af en institution til beskyttelse af børn, voksne og ældre mod seksuel vold. EU tilskynder Montenegro til at sikre, at institutionen fungerer på en børnesensitiv, offercentreret, handicap- og alderssvarende måde i overensstemmelse med internationale standarder.

EU noterer sig den vellykkede gennemførelse af tidligere strategier for social inklusion af personer med romabaggrund og egyptere i Montenegro og ser med tilfredshed på vedtagelsen af strategien for forbedring af livskvaliteten for personer med romabaggrund og egyptere i Montenegro 2026-2030. EU noterer sig med tilfredshed lanceringen af den nationale platform for beskæftigelse af personer med romabaggrund og egyptere for at styrke inkluderende adgang til arbejdsmarkedet.

EU noterer sig vedtagelsen af loven om ensartet vurdering af handicap, der indfører et fælles, standardiseret og rettighedsbaseret system til vurdering af handicap. EU ser med tilfredshed på dette vigtige skridt i retning af at sikre lige adgang til rettigheder, ydelser og tjenester for personer med handicap. EU noterer sig også oprettelsen af instituttet for ensartet vurdering af handicap og strategien for afinstitutionalisering 2025-2028, som fastsætter kvantitative mål for forebyggelse af institutionalisering, modtageres overgang til lokalsamfundsbase­ret pleje og omstilling for så vidt angår tjenesteudbydere. EU tilskynder Montenegro til at sikre en effektiv gennemførelse af disse reformer, herunder gennem tilstrækkelige lokalsamfundsbase­rede tjenester og individualiseret støtte.

EU ser med tilfredshed på, at Montenegro har styrket sin administrative kapacitet i hele ministeriet for social velfærd, familiepleje og demografi, instituttet for social beskyttelse og beskyttelse af børn, instituttet for ensartet vurdering af handicap og centrene for socialt arbejde. EU minder om, at tilstrækkelig administrativ kapacitet til gennemførelse af socialpolitikker i overensstemmelse med handlingsplanen for styrkelse af den administrative kapacitet, effektiv håndhævelse af lovgivningen, social dialog og den fremtidige forvaltning af ESF-lignende foranstaltninger for perioden 2026-2028 skal være på plads på tiltrædelsesdatoen.

Social beskyttelse

EU noterer sig ændringerne af loven om pensions- og invalideforsikring (i oktober 2025) i et forsøg på at styrke pensionssystemets bæredygtighed, udligne den lovbestemte pensionsalder for kvinder og mænd og indføre incitamentter til at forlænge arbejdslivet. EU noterer sig vedtagelsen af loven om frivillige pensionsfonde og opfordrer Montenegro til at overveje yderligere muligheder for finansiering af pensionsordninger for at sikre pensionernes tilstrækkelighed og bæredygtighed og mindske og forebygge fattigdom i alderdommen i betragtning af den demografiske udvikling og en aldrende befolkning. EU tilskynder også Montenegro til at udvikle passende langtidsplejetjenester (hjemmepleje, pleje i nærmiljøet og plejehjem), der gør det muligt for ældre at leve et værdigt liv, forbedrer deres personlige autonomi og letter en uafhængig tilværelse.

Ikkediskrimination i beskæftigelses- og social- og arbejdsmarkedspolitik

EU noterer sig, at Montenegro har nået et højt niveau af tilpasning af den samlede lovgivningsramme vedrørende ikkediskrimination til gældende EU-ret. Montenegro har vedtaget loven om beskyttelse af ligebehandling og forbud mod forskelsbehandling, med hvilken det efter senere ændringer i juli 2026 er lykkedes at etablere en ramme for bekæmpelse af forskelsbehandling, der er tilpasset gældende EU-ret. Samtidig har Montenegro foretaget en nødvendig omarbejdning af arbejdsmarkedsgivningen for at fuldføre tilpasningen. EU noterer sig endvidere, at Montenegro har tilpasset sin nationale lovgivning til gældende EU-ret om sanktioner for forskelsbehandling. EU forventer, at Montenegro fremlægger yderligere dokumentation for konsekvent anvendelse af afskrækkende, proportionelle og effektive sanktioner for forskelsbehandling. Desuden forventer EU, at Montenegro sætter ind for effektivt at gennemføre lovgivningen på dette område og samtidig gøre offentligheden opmærksom på den med alle passende midler, herunder på arbejdspladsen, i hele landet. EU noterer sig, at Montenegro også har udviklet sektorstrategier inden for beskæftigelse, socialpolitik og grundlæggende rettigheder, der har bidraget til operationaliseringen af princippet om ligebehandling og forbud mod forskelsbehandling.

EU ser med tilfredshed på, at Montenegro takket være vedtagelsen af loven om beskyttelse af menneskerettigheder og frihedsrettigheder nu har en fungerende ombudsmandsinstitution, der kan foretage uafhængige undersøgelser, udarbejde rapporter og yde uafhængig bistand til ofre for forskelsbehandling, som krævet i gældende EU-ret. EU noterer sig, at ombudsmandsinstitutionen i Montenegro også er det ligebehandlingsorgan, som gældende EU-ret kræver. I kapitel 23 fastsættes yderligere benchmarks for vurdering af ligebehandlingsorganets funktion i overensstemmelse med EU-standarder og internationale standarder. EU minder om, at det er nødvendigt at sikre tilstrækkelige finansielle ressourcer til forstærkning af personalet inden tiltrædelsesdatoen.

Lighed mellem kvinder og mænd inden for beskæftigelses- og social- og arbejdsmarkedspolitik

EU noterer sig vedtagelsen af den nye lov om ligestilling mellem kønnene i juli 2026. EU noterer sig, at der er gennemført yderligere juridiske tilpasninger, som bringer lovgivningen i overensstemmelse med gældende EU-ret, navnlig om spørgsmål om ligebehandling af mænd og kvinder i forbindelse med beskæftigelse (direktiv 2006/54/EF), selvstændige erhverv (direktiv 2010/41/EU) og lovbestemte sociale sikringsordninger (Rådets direktiv 79/7/EØF). EU tilskynder Montenegro til at sikre en effektiv anvendelse af disse bestemmelser, herunder ligebehandling med hensyn til adgang til beskæftigelse, social beskyttelse og social sikring. Montenegro har gjort yderligere fremskridt med den lovgivningsmæssige tilpasning på områderne balance mellem arbejdsliv og privatliv og forældreorlov (Rådets direktiv (EU) 2019/1158 om ophævelse af Rådets direktiv 2010/18/EU), kønsfordeling i selskabsorganer (Rådets direktiv (EU) 2022/2381) og barselsorlov (Rådets direktiv 92/85/EØF). EU understreger vigtigheden af at gennemføre disse foranstaltninger i praksis for at fremme en ligelig fordeling af omsorgsforpligtelser og kvinders deltagelse på arbejdsmarkedet. EU minder Montenegro om at foretage tilpasning til gældende EU-ret om løngennemsigtighed (direktiv (EU) 2023/970) inden tiltrædelsesdatoen.

EU understreger, at det er nødvendigt at sikre tilstrækkelig administrativ kapacitet og tilstrækkelige menneskelige og budgetmæssige ressourcer til gennemførelsen af de forudsete foranstaltninger inden tiltrædelsesdatoen.

EU konkluderer, at Montenegro med de foranstaltninger, der er truffet inden for arbejdsret, sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen, social dialog, beskæftigelsespolitik, ESF-lignende foranstaltninger, social inklusion, social beskyttelse, ikkediskrimination i beskæftigelses- og social- og arbejdsmarkedspolitik og lighed mellem kvinder og mænd inden for beskæftigelses- og social- og arbejdsmarkedspolitik, opfylder kravene i de tre afsluttende benchmarks som fastsat i EU's fælles holdning (AD 29/16 CONF-ME 14).

* * *

På baggrund af ovenstående betragtninger bemærker EU, at dette kapitel ikke kræver yderligere forhandlinger på nuværende tidspunkt.

EU vil fortsat under hele forhandlingsforløbet overvåge de fremskridt, der gøres med hensyn til tilpasning til og gennemførelse af gældende EU-ret. EU understreger, at det vil lægge særlig vægt på overvågning af alle specifikke spørgsmål, der er omhandlet ovenfor, med henblik på at sikre Montenegros administrative kapacitet, dets evne til at gennemføre og håndhæve gældende EU-ret i dette kapitel samt fuldførelsen af tilpasningen af lovgivningen. Der må lægges særlig vægt på sammenhængen mellem dette kapitel og andre forhandlingskapitler. Det vil først på et senere tidspunkt i forhandlingerne være muligt at foretage en endelig vurdering af, hvorvidt Montenegros lovgivning er i overensstemmelse med gældende EU-ret, samt af landets gennemførelseskapacitet. Ud over alle de oplysninger, som EU måtte anmode om med henblik på forhandlingerne, og som skal forelægges for konferencen, opfordrer EU Montenegro til regelmæssigt at forelægge stabiliserings- og associeringsrådet detaljerede skriftlige oplysninger om de fremskridt, der gøres med hensyn til gennemførelsen af gældende EU-ret og til styrkelsen af landets administrative kapacitet.

På baggrund af alle de ovenstående betragtninger vil EU om nødvendigt vende tilbage til dette kapitel på et passende tidspunkt.

EU bemærker, at Montenegro i sin forhandlingsposition AD 7/16 CONF-ME 4 og addendum AD 60/26 CONF-ME 24 hertil accepterer gældende EU-ret i kapitel 19 pr. 29. juli 2026. EU bemærker endvidere, at Montenegro erklærer, at det vil fortsætte processen med tilpasning til gældende EU-ret, og at det vil være klar til at gennemføre den senest på tidspunktet for landets tiltrædelse af Den Europæiske Union.

EU minder desuden om, at der kan komme ny gældende EU-ret til mellem den 29. juli 2026 og forhandlingernes afslutning.